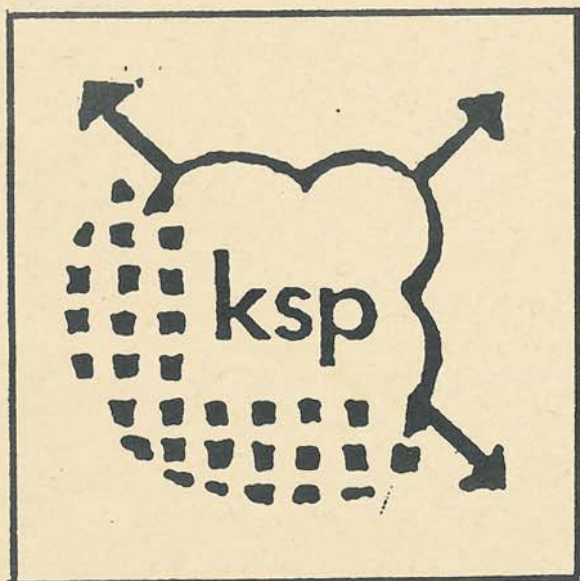
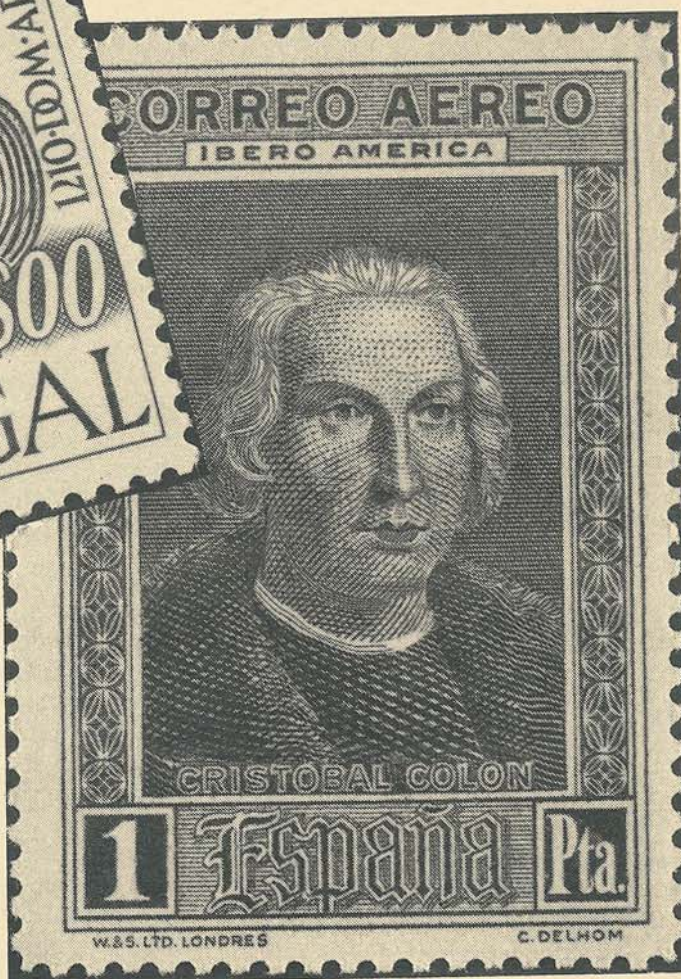

IBERIA

kontaktgroep

spanje ~ portugal

Vraag en aanbod.

Gevraagd: Ik ben pas begonnen met het verzamelen van toeslagzegels uit de periode van de Spaanse Burgeroorlog. Ontzettend boeiend, maar helaas ook vrij schaars. Wie kan mij op weg helpen en heeft nog enig materiaal om te ruilen of te verkopen. Graag bellen of schrijven naar: S.M. Oosterwijk, Prins Hendriklaan 111, 3721 AR Bilthoven. Telefoon: 030-282042.

Gevraagd: Wie kan mij helpen aan de volgende nummers van Spanje: Edifil nummer 2368/69, 2371/74, 2381/85, 2402, 2403/07, 2409/12, 2415, 2416, 2438, 2469/73, 2480, 2496/2505 en 2506. Tevens zoek ik albumbladen voor het jaar 1980. Gaarne een berichtje met prijs aan of telefonisch: L. Habets, Moonesveld 17, 6433 JT Hoensbroek. Tel.: 045 - 211350.

Aangeboden: Stockboek met Spanje tussen 1968 en 1988, vrijwel compleet. vraagprijs f 500,--. W. van Essen, Stollenbergweg 192, 6572 AH Berg en Dal, telefoon: 08895 - 43411.

De Núcleo-Afinsa Portugal catalogus 1995.

De elfde editie van de nieuwe Núcleo is uitgekomen. Deze in kleur uitgevoerde catalogus omvat alle zegels van Portugal, de Azoren, Madeira en de "laatste kolonie" Macau. Deze uitgave omvat 328 bladzijden, 11 bladzijden meer dan de vorige keer. De uitgever is Núcleo Filatélico Do Ateneu Comercial in Porto.

De zegels van Portugal zijn bijna elf procent in waarde gestegen. Dit geldt ook voor de zogenaamde "Ceres-zegels", die vorige keer volledig gelijk waren gebleven. Een paar andere opvallende feiten zijn:

1. de Herdrukken zijn 15% in waarde gestegen;
2. dat zelfde percentage geldt ook voor de "Porte Franco"-zegels;

3. de oude Portzegels zijn ook met 15% gestegen, terwijl Port 64 zelfs een waardevermeerdering van 50% heeft;
4. de eerste Luchtpost serie en de "Encomendas Postais" zijn ook met 15% gestegen;
5. dit zelfde hogere percentage geldt ook voor de tanding 14 zegels van de serie 1870 - 1876;
6. verder signaleer ik enkele 'uitschieters': 75 Pontinhado > 65%; 90 Porcelana tanding 12 1/2 > 50%; 1174 tanding 13 1/2 > 50%;
7. de nieuwe zegels - vanaf 1979 - hebben slechts een waardevermeerdering van 5%;
8. er zijn wat grote schommelingen in de prijzen van de eerste blokken;
9. ook de "Carteiras" (postzegelboekjes) zijn aanmerkelijk in prijs gestegen, zo een 20%.

Voor de andere gebieden kan ik de volgende percentages aangeven:

Macau: gemiddeld 12% (met een grotere stijging voor de latere blokken);

Azoren: zo een 8,5% (meer voor sommige ouderen);

Madeira: bijna 10%;

Kleine gebieden (Angra, Funchal, Horta en Ponta Delgada): rond de 9%.

Al met al een keurige verzorgde catalogus, waarin de meeste kleine foutjes uit de vorige editie zijn verwijderd en slechts een paar nieuwe foutjes zijn ingeslopen. Het blijft waar: de Núcleo is de beste catalogus voor de Portugal verzamelaar.

J. Vanderstadt.

Nogmaals de Ceres-types (inleiding).

De datum van februari 1912 zal velen van u weinig zeggen. Toch was het op een mooie nawinterdag dat de 1 Ct. en 5 Ct. van de Ceres-types voor het eerst in omloop werden gebracht. Steeds meer mensen gingen van de post gebruik maken en

door de diverse dienstverleningen was er behoefte aan een lange reeks gebruikszegels.

Ook de datum van 30 september 1945 zal u niet meteen voor de geest staan, maar toen werd de laatste Ceres-zegel uit de circulatie genomen. Daar behoorde ook nog de 10 Ct. oranje-rood, die reeds op mei 1912 in omloop was, en blijkbaar in zo grote mate was geproduceerd, dat deze zegel na terugtrekking in 1931 later in 1934 weer opnieuw op de postkantoren werd aangeboden en wel tot 1945. Met andere woorden: de Ceres cyclus omvat een periode van 33 jaar te verdelen in enkele grote emissies, variërend in 48 waarden van 1/4 Ct. tot 20 E.

Over de afwijkingen is reeds een prachtig boekwerk van de heren J.M. Miranda da Mota en Armando Mário O. Vieira verschenen, dat in ons blad door Dio Glaudemans reeds is besproken.

Tevens bestaan er diverse naslagwerkjes over diverse waarden van de Ceres-zegels van 1912 tot 1930, waaruit men in één blik de zegels kan lokaliseren.

Ook heeft Dio Glaudemans een prachtige studie verricht naar de talloze papiersoorten en daarvan in ons blad uitgebreid melding gemaakt. En juist in deze papiersoorten ligt de moeilijkheid van de Ceres-types.

De tandingen zijn 15 : 14 en 12 : 11 1/2, behalve de 1926 'London'-tanding, die 13 1/2 : 14 is.

De zegels zijn in het algemeen na wat zoekwerk eenvoudig in de juiste emissie te plaatsen, op enkele uitzonderingen na, maar de papiersoorten per emissie zijn zo misleidend dat bijvoorbeeld Núcleo onderscheid maakt in Liso en Aceitinado, waar Santos beide soorten op Liso houdt. De moeilijkheden van de papiersoorten liggen vooral in de **eerste emissie** van 1912 tot 1920 waar wij een doolhof van papiersoorten vinden: Porcelana, Esmalte, Porcelana Colorado dik en medium, Pontinhado verticaal (soms ook horizontaal), Liso fijn, medium en dik, Aceitinado, ook fijn, medium en dik (bij Santos gewoon als Liso beschouwd!). Tenslotte is er ook nog Cartolina-papier.

Rond 1926 werden alle zegels uit de circulatie genomen behalve de reeds omschreven 10 Ct. die tot 1945 in roulatie bleef.

De ongebruikte Porcelana-waarden van deze emissie zijn het waardevolst; een leuke zegel is de 50 Ct. oranje op zalmkleur in tanding 12 : 11 1/2.

In 1917 - 1920 volgde de **tweede**, wellicht wat aanvullende emissie die slechts tot 1926 werd gebruikt. Ook hier diverse papier-soorten: Pontinhado verticaal, Liso fijn, medium en dik, Porcelana Colorado, Aceitinado fijn, medium en dik, Amarelado (Pontinhado horizontaal).

Opvallende in deze serie is de 20 Ct. bruin op zalmkleur in de tanding 12 : 11 1/2 en de befaamde 'dikke 4'.

De **derde emissie** omvatte de 1920 - 1922 en ook 1923 periode met alleen Liso papier medium, Aceitinado medium en in 1923 Liso fijn en medium, 2 Aceitinado zegels en 2 dikke Lustrado waarden. De 1 Escudo Aceitinado 15 : 14 is de leukste.

De zegels circuleerden respectievelijk tot 1926, 1931 en 1945. De **vierde emissie** van 1924 - 1926 bracht de hogere waarden in dik Lustrado papier. De lagere waarden kwamen voor in Aceitinado en in Liso fijn, medium en dik. Ook hier circuleerden de zegels respectievelijk tot 1926 (de 1924 uitgaven), 1931 en 1945.

De 4e emissie kende alleen een 12 : 11 1/2 tanding. De 2E40, 3E, 10E en 20E zijn de duurste zegels.

De **vijfde emissie** was die van uit 'London' met tanding 13 1/2 : 14 in verticaal Pontinhado papier. Deze emissie staat apart van de gewone Portugese emissies en wordt een beetje als buitenbeentje beschouwd. Het boekwerk over afwijkingen in de diverse cliché's laat de 1926 emissie overal buiten. Ook wat betreft de kleurnuances wordt er nergens enig drukfoutje vermeld. Wellicht is dit te danken aan het drukwerk van 'Thomas de la Rue' in London of te wijten aan het ontbreken van interesse voor deze serie.

Hij liep tot 1931 en 1945 en valt buiten het algemene beeld eenvoudig te onderscheiden door het ontbreken van de drukkersnaam onderaan de zegel.

In mindere mate geldt dit voor de **zesde emissie** van 1930 in tanding 12 : 11 1/2 Pontinhado horizontaal en verticaal voor alle zegels. Ook deze serie is enigszins een buitenbeentje en werd al een jaar later vervangen door de 'Lusiades'. Toch werden de waarden verkocht tot 1931 en 1945. Van misdrukken is niet al te veel bekend, door mindere studie(s)? Betere druk? Lagere oplagen?

In de periode 1928 - 1929 werden hele reeksen van waarden overdrukt om de hoge oplagen te verbruiken; de circulatie duurde

tot 1931 en de overdrukken leveren een geheel apart studiegebied op met ongelijke ontwaardingsbalken en overdrukken van nogal beperkte voorradige Cartolina waarden, alsook omgekeerde opdrukken etc.

De catalogus geeft een waslijst van deze wirwar van uitgaven, waarbij ook de clandestiene opdrukken niet ontbreken.

In 1929 werden ook een 7-tal Ceres-zegels met 'REVALIDADO' uitgegeven, waarom is mij onduidelijk, omdat de 10 Ct gewoon tot 1945 circuleerde, in ieder geval tot 1931, zo ook de 1E60, dus vraag je je af waarom er dan 'REVALIDADO' is opgezet.

De 10 Ct met tanding 15 : 14 is een vrijwel niet te vinden waarde. En zelfs deze 7 waarden ontkwamen bij de 10 Ct niet aan clandestiene opdrukken.

In 1931 werden de zegels teruggetrokken.

Vormen dus de Ceres-emissies een prachtig afgerond studie- en verzamelgebied wat de uitgifteperiode betreft, voor weinig geld kunt u uw eigen ontdekkingen doen en een geheel apart album aan deze zegels wijden, zoals bij de 'Hermes'-koppen van Griekenland of de 'Ceres'-typen van Frankrijk. Ik geloof alleen dat het Portugese Ceres type veel minder aandacht heeft gekregen en veel minder onderzocht is, wellicht omdat men de serie niet mooi vond of er niet uit wijs kon worden. De 37 opdrukken-serie voert u inderdaad in een filatelistisch oerwoud, want elke van de 37 opdrukken kent weer diverse papiersoorten, tandingen en afwijkende opdrukken. Ook dit is een afgebakend gebied waarin het met de catalogus in de hand goed toeven is, als men tenminste bereid is tot een diepgaande studie. En het zal u ongetwijfeld genoeg doen te horen dat de dikke 4 van de 4 Ct ook bij de overdrukken is voorgekomen. Nu alleen nog de taak de dikke 4 te vinden, alsook de omgekeerde, dubbele en de weggelaten opdrukken.

De 10 Ct oranje 15 : 14 'REVALIDADO' kwam Jan van Gerwen bij een veiling tegen in een 'Ceres verzameling' van ± 500 zegels waarvoor hij 1 1/2 cent per zegel betaalde, hetgeen zo'n 10% van de 10 Ct waarde alleen is! Dit 'REVALIDADO'-zegel had hij, noch mijn filatelistische vrienden ooit gezien! Waaruit dus blijkt dat er in de 'Ceres wereld' nog van alles voor weinig geld te vinden is. (wordt vervolgd).
Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

De 'Vasco da Gama'-serie van 1898.

In "IBERIA" nummer 22 van november 1992 heeft Hans Vanderstadt al uitvoerig deze serie beschreven. De 'Vasco da Gama'-serie, Núcleo nummers 148 - 155, werd uitgegeven in verband met de ontdekking van de Zeeweg naar India door Vasco da Gama in 1498. Zij circuleerde vanaf 1 april 1898 en was geldig tot 30 juni 1898.

In mijn bescheiden 'bibliotheekje' heb ik wat gegevens verzameld - o.a. uit de Kohl's Grosser Katalog uit 1911 - over de tandingen en de oplagecijfers van deze serie, die ik onze leden niet wil onthouden.

De oplagecijfers zijn:
van Núcleo 148, de 2 1/2 Reis (De drie schepen van de vloot van Vasco da Gama): 4.166.199 stuks;
van Núcleo 149, de 5 Reis (Aankomst in Calicut te India): 2.011.692 stuks;
van Núcleo 150, de 10 Reis (Vertrek uit

van Núcleo 151, de 25 Reis (Aartsengel Gabriel begeleidt de tocht van Vasco da Gama): **4.258.145** stuks;

van Núcleo 152, de 50 Reis ('St. Gabriel', vlaggeschip van Vasco da Gama): **344.414** stuks;

van Núcleo 153, de 75 Reis (Aartsengel Raphael, schutspatroom van de vloot) **111.214** stuks;

van Núcleo 154, de 100 Reis (Terugkeer van de vloot): **225.862** stuks;

van Núcleo 155, de 150 Reis (Afbeelding van Vasco da Gama, die leefde van 1469 tot 1524): **71.413** stuks.

Alle zegels werden voorzien van lijntanding. De meest voorkomende lijntanding is tanding 15 x 15 en geldt voor de gehele serie.

De navolgende lijntandingen kunt u tegenkomen:

Núcleo 148 t/m 155 (gehele serie): lijntanding 15 x 15;

Núcleo 148 t/m 154 (zonder de 150 Reis): 12 1/2 x 15 (kleine oplage), 13 1/2 x 15, 14 x 15 en 14 1/2 x 15;

Núcleo 148 t/m 152 en nummer 154 (zonder de 75- en 150 Reis): 15 1/2 x 15;

Núcleo 149 (5R), 151 (25R) en 152 (50R): 14 x 14;

Núcleo 152 (50R) 14 x 13 en 14 x 12 1/2.

Voor alle duidelijkheid nog, staat het eerste cijfer voor de horizontale tanding en het tweede cijfer voor de verticale tanding. Bij elkaar opgeteld kan men totaal 47 zegels met de diverse tandingen verzamelen in plaats van de 8 waarden die in de catalogi staan vermeld.

Frits van Beekum.

Interessante nieuwe lektuur voor Spanje-liefhebbers

Naast de bekende catalogi van Edifil, Anfil en anderen, die we reeds eerder hebben besproken, zijn er momenteel enkele bijzonder interessante boekwerkjes op de markt gekomen, die ik graag bij onze leden in de aandacht wil aanbevelen.

Het eerste is:

"AIR SERVICES IN NATIONALIST SPAIN during the Civil War 1936 - 1939"

by F. Gomez-Guillamon

Een uitgave van The Spanish Bookclub, No. 20, Hove 1994, 245 pagina's.

Te bestellen bij R.G. Shelley, 9 Canterbury Road, Hove, East Sussex BN3 6EL Engeland.

Prijs £ 20 + £ 2,25 porto

Gomez-Guillamon heeft reeds meer werken op zijn naam staan in de Spanish Bookclub, maar dit nieuwste werkje is uniek want het is voor de eerste maal dat een dergelijke publicatie op de markt komt, want Gomez is de eerste die van dit onderwerp een zo grondige studie heeft gemaakt.

Het boek is voor de liefhebber een onmisbaar stuk documentatie. Het is het resultaat van tientallen jaren serieuze studie van een man die juist op het gebied van de postale geschiedenis van de Spaanse Burgeroorlog een expert van wereldklasse is..

Systematisch en uitgebreid worden in een aantal hoofdstukken de luchtpostverbindingen van Spaans Marokko, de Canarische eilanden, de Balearen en die van Spanje intern doorgenomen.

Ook aan de postreorganisatie van 1938 en de invloeden daarvan op de luchtpost wordt ingegaan.

Het boek is rijk voorzien van afbeeldingen van stukken van bepaalde routes, een hoofdstuk over de gebruikte luchtpostzegels. Voorts een catalogusachtige opsomming van afbeeldingen van luchtpoststempels en luchtpoststickers. Dit alles maakt het boek tot een onmisbaar naslagwerk.

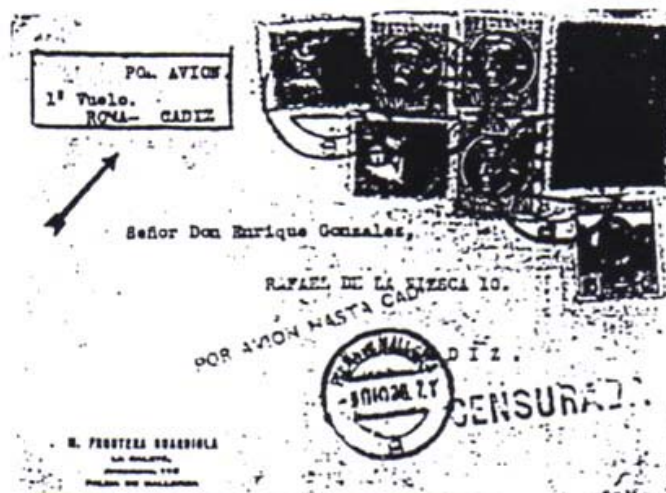
Bij de stempels heeft de auteur waar mogelijk de data gegeven van eerste en laatste gebruik.

Veertig pagina's zijn extra toegevoegd met gedetailleerde vliegroutes, statistieken, Decreten in volledige tekst en een opgave van eerste vluchten.

Aanwezig zijn ook vliegroutes van onder meer LAPE, Lufthansa, Ala Littoria en Iberia, met daarnaast dikwijls de gebruikte vliegtuigen.

Voorts een literatuurlijst van niet minder dan 7 pagina's, waarin opgesomd de bronnen waaruit de schrijver heeft geput.

AIR SERVICES IN NATIONALIST SPAIN
DURING THE CIVIL WAR 1936 - 1939
by
F Gomez-Guillamon

Spanish Bookclub No.20

**"The Scottish ambulance unit
during the Spanish Civil War 1936 - 1939"**

by Ronald G. Shelley.

Uitgave: Occasional Spanish Paper No. 1

Omvang 12 pagina's.

Te bestellen bij R.G. Shelley, 9 Chanctonbury Road, Hove. East Sussex BN3 6EL, Engeland. (Prijs onbekend)

Dit is het eerste deeltje in een nieuwe serie die verschijnt van de hand van Ronald G. Shelley, de grote Spanje specialist van Engeland.

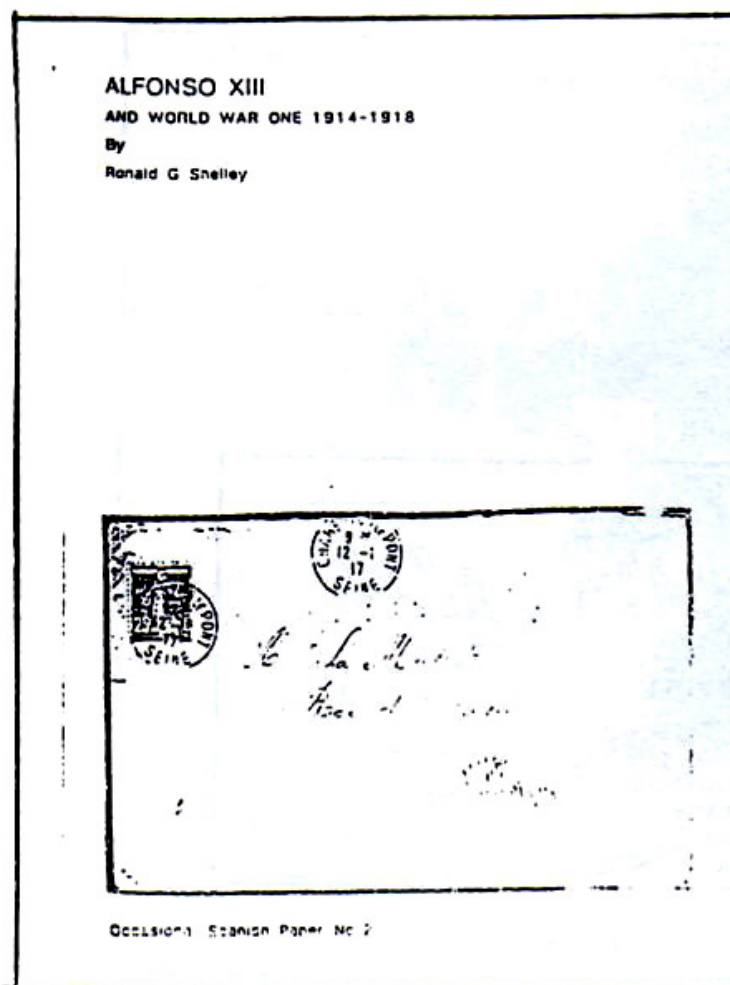
Dit eerste deeltje vertelt de geschiedenis van een Schotse Rode Kruis-eenheid vanaf september 1936 in Republikeins Spanje. Afgebeeld zijn onder meer enige brieven van leden van deze eenheid, waarbij 4 stuks voorzien van het zeldzame handstempel: SCOTTISH AMBULANCE UNIT/ AMBULANCIA ESCOCESA.

In dezelfde reeks boekje no. 2 met de titel:
"Alfonso XIII and World War One, 1914-1918".
Eveneens van R.G. Shelley en te bestellen op hetzelfde adres.
(Prijs onbekend).

In dit boekje schildert de schrijver een bureau aan het Spaanse Hof, dat informatie geeft over vermiste Franse soldaten in Duitsland gedurende de 1e W.O.

Ook hier zien we diverse brieven, stempels en het zegel van de secretaris van koning Alfonso XIII (SECRETARIA PARTICULAR DE S.M. ELREY). Aan het einde wordt ingegaan op post van de afdeling Pro Captivis van het Zwitserse Rode Kruis in Barcelona.

'Estudio de los reintegros de telegramas desde Manila por el cable submarino Manila-Hongkong a Espana y al resto del mundo'

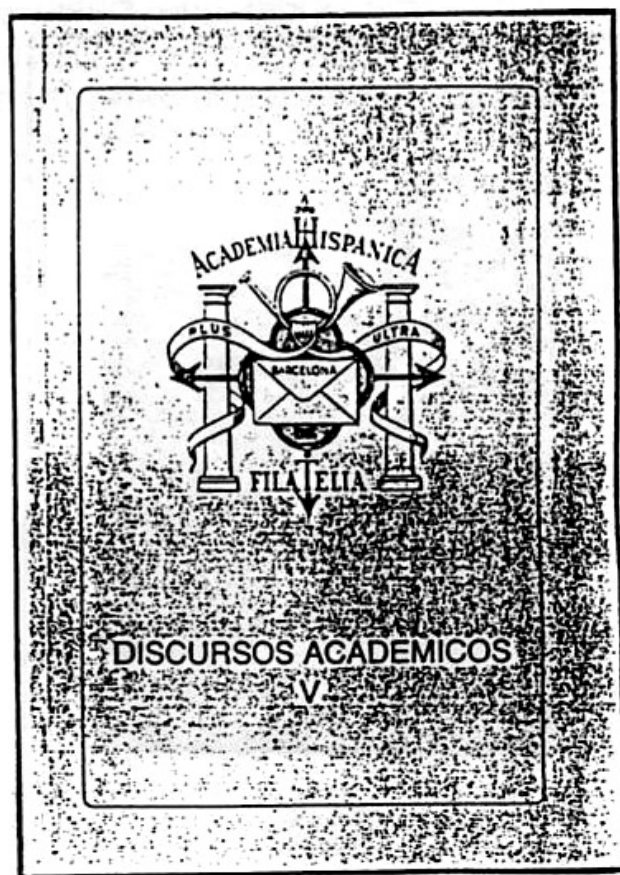
door: L. Alemany.

(Discursos Académicos V)

Barcelona 1993, Omvang 119 pagina's. Prijs 2200 Pesetas.

Dit 5e deel van de uitgave Academia Hispánica de Filatelia heeft slechts een thema. De bekende filatelist publicist, jurylid, architect L. Alemany beschrijft in dit werk het telegraafverkeer op de Philippijnen en vanaf 1880 hoe dat ging per onderzeekabel Manilla-Hongkong. Hij vertelt over de tarieven, de weg die telegrammen gingen via de kabel naar Europa en Azië, de gebruikte zegels.

Telegrammen waren duur en de meeste 4 en 10 Pesetas-zegels werden in Spanje en de Overzese delen gebruikt als betaling voor telegrammen. Verzamelaars weten dat, want die waarden vindt men vrijwel niet als frankering op brieven, maar wel ongeldig gemaakt bij telgrambetaling met het bekende ronde gat in de zegel. Een interessant boekje over een weinig bekend verzamelgebied.

“Cinco siglos de historia y filatelia de Canarias”

Uitgever Angel Pérez Rodríguez, Sta Cruz de Tenerife 1994.
171 pagina's. Prijs 3800 Pesetas.

Dit boek verscheen bij de Postzegeltonoonstelling ter gelegenheid van het 500, jarig bestaan van Sta Cruz de Tenerife. Het bevat 14 verschillende bijdragen, onder anderen:

José Lach schrijft over het 12 blok van de kleurenmisdruk 5r. bruin van 1851 en zijn deling;

F. Garay Unibaso over de postverbindingen via de Canarische Eilanden naar de Spaanse bezittingen in Amerika;

L. Alemany Indarte toont opmerkelijke stukken van de Canarische filatelie;

Fernando Aranaz beschrijft de eerste postvlucht naar Tenerife in 1929;

A. Perpina Sebria analyseert de aangetekende post van de Canarische Eilanden;

D. Doreste Ojeda vertelt het een en ander over de opdrukken van de Canarische Eilanden in de periode 1936-1938;

A. Pérez Rodríguez schrijft over de Visita del Caudillo-zegels van 1950/51 en de tocht van de “First Fleet” naar Australië in 1787.

“Los Ambulantes postales de la comunidad valenciana 1855-1985”

“Ambulantes postales de Andalucia 1863-1988”

“Los correos ambulantes de Asturias 1854-1989”

Los ambulantes postales de Aragon 1861-1993”

Auteur: Guillermo Alvarez Rubio
te Castellon.

Omvang in volgorde: 154, 285, 180, 180, prijzen in volgorde:
3000, 2500, 2500, 2300 Pts.

Het betreft vier verschillende werkjes van deze schrijver die het begin vormen van een reeks over geheel Spanje wat te maken heeft met alle Spaanse trein- en scheepsstempels.

Beschreven en afgebeeld worden die trein- en scheepsstempels die aan de auteur bekend zijn. Het zijn er wel duizenden en dan alles nog verlucht met landkaarten, waarop de treinlijnen e.d. Data over het openen van trajekten, stukken, foto's van stations en treinen.

Het belangrijkste deel is in elk deel echter wel de catalogus van stempels van treinen en schepen in alfabetische volgorde. Bijvoorbeeld bij de stempels van Anadusië zijn er 466 treintrajekten en wel alfabetisch van Aguilas-Almedricos tot Zufre-Santa Olalla en 30 scheepsverbindingen van Algeciras-Ceuta tot Tanger-Larache-Cadiz.

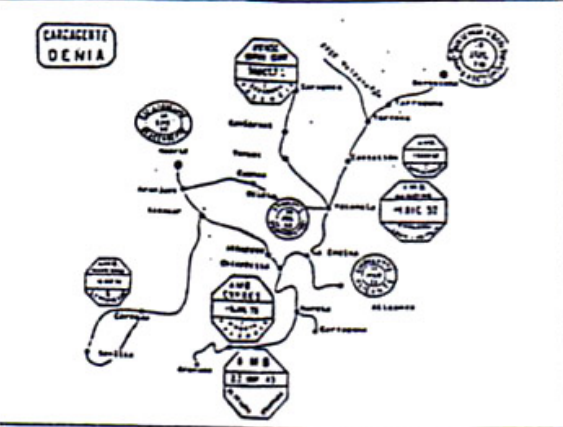
Aan het eind nog een opgave van de zeldzaamheid van de stempels.

Zoals gezegd er staan nog veel deeltjes op stapel over andere regio in Spanje.

Mi

LOS AMBULANTES POSTALES
 DE LA
COMUNIDAD VALENCIANA
 1855-1985 *por G. ALVAREZ RUBIO*

LOS CORREOS & AMBULANTES DE ASTURIAS 1854-1989
por G. ALVAREZ RUBIO

AMBULANTE DE CHARO DE SANTA ANA A SOTO DE REY 1ª
HORARIO
 Salida de Cádiz, 7.32.-Algeciras a Soto de Rey, 8.23.
 Permanencia en Soto de Rey, 1 hora 30 minutos.
 Salida de Soto de Rey, 10.13.-Algeciras a Cádiz, 11.34.
 Tramo a utilizar: 362 y 367.
 Especificación por correspondencia, 1. Anuncios en móvil, 1.
 Clasificación de correo, 4 personas, Anual, 1.400 personas.
 Residencia: Cádiz.

AMBULANTES POSTALES DE ANDALUCIA
 1863-1988
por G. Alvarez Rubio

